

Prædiken til 5. søndag efter påske Joh. 17, 1-11

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes: Sådan talte Jesus; og han så op mod himlen og sagde: »Fader, timen er kommet. Herliggør din søn, for at Sønnen kan herliggøre dig, ligesom du har givet ham magt over alle mennesker, for at han kan give evigt liv til alle dem, du har givet ham. Og dette er det evige liv, at de kender dig, den eneste sande Gud, og ham, du har udsendt, Jesus Kristus. Jeg har herliggjort dig på jorden ved at fuldføre den gerning, du har givet mig at gøre. Fader, herliggør mig nu hos dig med den herlighed, jeg havde hos dig, før verden var til. Jeg har åbenbaret dit navn for de mennesker, du gav mig fra verden. De var dine, og du gav dem til mig, og de har holdt fast ved dit ord. Nu forstår de, at alt, hvad du har givet mig, er fra dig. For de ord, du gav mig, har jeg givet dem, og de har taget imod dem, og de har i sandhed forstået, at jeg er udgået fra dig, og de er kommet til tro på, at det er dig, der har udsendt mig. Jeg beder for dem; ikke for verden beder jeg, men for dem, du har givet mig, for de er dine; alt mit er dit, og dit er mit, og jeg er herliggjort i dem. Jeg er ikke længe i verden, men de er i verden, og jeg kommer til dig. Hellige fader, hold dem fast ved dit navn, det du har givet mig, for at de kan være ét ligesom vi.« Johannesevangeliet 17,1-11

Troens dobbeltsyn

Vi er nu nået til femte søndag efter påske og er så næsten fremme ved pinse. Der er ikke langt til pinsesol, Helligånd og kirkens fødselsdag. Men så lander vi her i dag og bliver slået tilbage til dagene før påskedag, fulde af mørke og forvirring. Vi bliver slået tilbage til torsdag, fredag og lørdag - tunge dage, som gjorde disciplene svage i krop og sjæl. Men der er mening med det. Ouverturen fra dagens epistel lyder sådan her: ”Til det håb er vi frelst! Men et håb, som man ser opfyldt, er ikke noget håb; for hvem håber på det, man kan se? Men håber vi på det, vi ikke ser, venter vi på det med udholdenhed”. Og hermed er temaet slået an. Nu, hvor vi har fejret påske, bliver vi sendt tilbage med lyset fra påskemorgen i vore blikke til dage, der spejler vore erfaringer - både dem, vi gør os som mennesker og dem, vi gør os med troen. Vi skal lære at håbe på det, vi ikke kan se.

En mand er taget tilbage til sit barndomsland for at besøge sin døende far. Det er længe siden, han har været på de kanter.

Det var før 1968. Nu er han voksen. Han har drevet det vidt. Han er ansat som professor i historie på universitetet. Han tager en tur hen til sin gamle skole. Her falder han i staver over et rosenbed i skolegården. Han husker det ret godt. Før han husker følelsen af torne, når en af de større drenge smed ham ind i bedet.

Fra skolen spadserer han ned ad en villavej mod byen. Der er en søndageftermiddagsstille ro overalt. Men så hører han en lille skraben bag en hæk. Bag hækken får han øje på en svedig, tyndhåret isse. Og et par briller. Lærer Frandsen! Hans gamle historielærer lever endnu og går der og kratter i sin have. Og kom der nu nogle hen ad villavejen denne søndag eftermiddag ville de undre sig over professorens opførsel. Professoren dukker sig. Jeg citerer. Det er Jens Smærup Sørensen, der lader sin hovedperson fortælle: ”Jeg gik hurtigt ned på hug og mistede balancen, og jeg greb for mig med hænderne og lå der på alle fire. Og hvorfor lå jeg nu dér? Var det, fordi den gamle skræk for Frandsen var kommet op i mig?”

Det er en ret umyndig stilling for en ellers myndig mand. Men 40 år efter at have siddet under Frandsens kateder, bliver han liggende der på fortovet og lytter til hans lugejern. ”Jeg lå der nogle sekunder, så kravlede jeg en meter eller to frem, jeg rejste mig forsigtigt, listede krumbøjjet videre mod naboens carport. Og sært nok havde jeg ikke på stedet nogen videre fornemmelse af at opføre mig tåbeligt, tværtimod; jeg var bare lettet, da jeg endelig kunne rette mig helt op. Jeg var sluppet fri, jeg kunne ikke længere anråbes, jeg skulle aldrig i mit liv igen stille op

over for lærer Frandsen”.

Hvad sker der her? Selvom tiderne for længst er skiftet, så sidder den gamle tid ham endnu i kroppen. Og selv om han ved, at Frandsen nu ville være venlig og respektfuld, om de mødtes, er han for erfaringsbelastet til at rejse sig op. Frandsens hakkejern kratter sig ned under bevidsthedslaget i ham. Lærer Frandsen lever stadig. Og han lever ikke bare inde bag hækken i villakvarteret. Han lever i professorens sind. Der skulle bare lidt kratten til. Frygten og barndommens erfaringer sidder ham stadig som torne i kroppen.

Dagens tekst er et udsnit af Jesu ypperstepræstelige bøn. Det skyldes jo nok nogle store sammenhænge i den bibelske fortælling, at Jesu bøn har fået dét navn. Men det er alligevel underligt. For en ypperstepræst klæder sig i pomp og pragt og har hjemme i det mægtige tempel. Sådan ser Jesus ikke ud, mens han beder sin testamentariske afskedsbøn. Vi skal snarere se mennesker for os samlet i en stue. Det er så nært, fortroligt og menneskeligt – og umuligt, som en afsked mellem venner på grænsen til døden.

Men det er, som om Jesus allerede har taget afsked og nu, her på grænsen, taler fortroligt med Gud om snart at ses igen. Det er, som om han ser noget, de andre ikke ser. Som om han har blik for noget, der er skjult for de andre. Som besidder han et dobbeltsyn, så han der i stuen sammen med disciplene ser noget åbenbart i det skjulte.

Samtalen gælder disciplene. Og samtalen handler om, at Jesu venner må være med i det fællesskab, som er mellem Fader og Søn.

Jesus beder sig selv og disciplene ind i Guds blik på det, der nu skal ske. Det er en bøn om, at disciplene må se det samme, som Jesus ser, og blive trøstet ved det.

Den store irske forfatter Bernhard Shaw skriver et sted: ”Det faktum, at en troende er lykkeligere end en skeptiker, er ikke anderledes end det faktum, at en fuld mand er lykkeligere end en ædru”. Bernard Shaw anklager troen for at se dobbelt. For at have et dobbeltsyn. For at se en skjult virkelighed bag ved den skinbarlige virkelighed. Den ædruelige skeptiker ser ikke dobbelt. Hun har netop ædruelighedens endimensionale syn på verden og tilværelsen. Den er, som den fremtræder og ser ud. Intet bagved. Intet over. Intet under. Intet indeni.

Her sidder vi så på en 5. søndag efter påske og kender fortsættelsen på disciplenes historie. Vi ser dobbelt. Vi besidder nok den erfaringsbelastede blik. Men fortællingen beder os med ind i Guds blik: Det blev søndag. Det blev oprud og opstandelse og åben fremtid.

Påskemorgens tøvende tro og tvivl blev langsomt til håb, og søndagen hentede så med tilbagevirkende kraft også lørdagen og fredagen og torsdagen og alle de andre dage – nutid og fortid - ind i et helt nyt lys og gav dem en helt ny erfaring. I den korsfæstede så de nu Gud komme og dele fredagens smerte med dem. I den gravlagte så de nu Gud komme og dele lørdagens død med dem. I den opstandne så de Gud bryde dødens grænser. Gud var alle dage på færde iblandt

dem! Og de vidste det ikke.

Men det gør vi. Vi kender fortællingen. Vi ved, at da de blev slået tilbage til start, blev de også slået hjem i Gud. For Gud var der hele tiden. Det giver os håb. For blikket retter sig så også mod os. Vi har hver især vores Frandsen. Noget eller nogen der kratter bag hækken og får os i knæ. Og her efter påske sker det vel, at vi lander på felter, der slår os tilbage før påske, så opstandelsen står tilbage og ligner løgn og illusion. Men det er, som om teksterne her mellem påske og pinse helt bevidst trækker os tilbage i tiden før påske for at opøve troens dobbeltsyn. For vi ved, hvordan fortællingen fortsætter.

I dagens tekst gemmer det dobbelte blik sig især i det lidt underlige ord, der optræder seks gange og et utal af gange i

Johannesevangeliet i øvrigt. Herlighed og herliggørelse. Ordet optræder allerede i Johannesprologen, som vi læser til jul – helt tilbage fra start: ”Og Ordet blev kød og tog bolig iblandt os, og vi så hans herlighed, en herlighed, som den Enbårne har den fra Faderen, fuld af nåde og sandhed”. Herlighed har at gøre med Guds væsen. Og her i

Johannesevangeliet har det at gøre med, hvor Gud bor, virker, sker og finder sted. ”Jeg har herliggjort dig på jorden ved at fuldføre den gerning, du har givet mig at gøre”. Men skulle den simple tømrersøn fra Nazaret herliggøre Gud? Det er ikke til at se. Det var måske ind imellem muligt at se Gud glimte ved sit nærvær, når Jesus talte om grænseløs kærlighed og menneskelighed, om grænseløs nåde og tilgivelse og i hans underfulde gerninger. Men glimter

Guds nærvær også i Jesu lidelse og død?

”Herliggør mig nu”, fortsætter han så. Altså: I døden! Ligesom det liv, han havde levet, skal nu også døden være en herliggørelse af Gud. Så er Gud altså tilstede i afmagten og i døden. Når Jesus går afmægtigt ind i lidelsen og døden, herliggør han Gud. Så bor Gud også dér. Så skal vi se Gud dér i mørket, hvor vi ellers intet kan se. Og så siger Jesus: ”Jeg er ikke længere i verden, men de er i verden, og jeg er herliggjort i dem”. Så herliggøres Kristus i verden i og med os. Så bor han i og med os. Så virker han i og med os. Så er Gud på færde i og med os. Sådan ser Vorherre på det – og på os.

Amen

Steffen Ringgaard Andresen

Frue Kirke, København

Salmer:

313, 305, 655, 723

Redaktion
Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
Egevej 4
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk